

6. Лысак Е. А. Методика преподавания латинского языка, основанная на сравнительном анализе концептов права в русском, латинском и английском языках / Е. А. Лысак // Российское право в Интернете. – 2009. – № 3. – С. 1–12.

РЕЗЮМЕ

Р. В. Миленкова. Использование междисциплинарного подхода в преподавании латинского языка студентам-юристам.

В статье рассмотрены некоторые практические и методологические аспекты профессиональной подготовки будущих юристов, осуществлено описание основных способов реализации междисциплинарного подхода при построении процесса освоения латинского языка студентами-юристами при их обучении в вузах и подготовка методических разработок по организации этого процесса.

Ключевые слова: междисциплинарность, методика преподавания латинского языка, будущие юристы, образовательный процесс, уровень профессионализма, концепт, концептосфера.

SUMMARY

R. Mylenkova. Using the interdisciplinary approach in teaching latin for law students.

The article is devoted to the practical and methodological aspects of professional preparedness of future lawyers and description of the main method points of the interdisciplinary approach realization.

Key words: interdisciplinary approach, methods of teaching Latin, future lawyers, education process, professional level, concept.

УДК [811.111:378.147]:656.61–051

Ю. В. Петровська

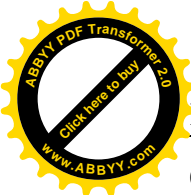
Херсонська державна морська академія

ВПРАВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІЇВ З ВИКОРИСТАННЯМ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕФРАЗУВАННЯ

У статті розкрито необхідність навчання майбутніх судноводіїв правильно інтерпретувати інформацію, використовуючи стратегію перефразування під час роботи з морськими публікаціями, особистого контакту з членами екіпажу або розмови по УКВ радіо. Доцільність навчання студентів свідомо оперувати стратегією перефразування було продемонстровано на основі комплексу вправ в усному і писемному мовленні.

Ключові слова: комунікативна компетенція, стратегія перефразування, комплекс вправ, спеціальність «Судноводіння».

Постановка проблеми. Стратегія перефразування є невід'ємною частиною комунікації. За комплексного використання з іншими стратегіями вона забезпечує основу для аналізу окремих слів або ключових моментів ситуації спілкування спочатку у внутрішньому мовленні, а потім під час реалізації зовнішнього акту обміну думками. Нездатність до перефразування, особливо в умовах роботи у змішаних екіпажах, може призвести до втрати вантажу, судна та екіпажу внаслідок помилок

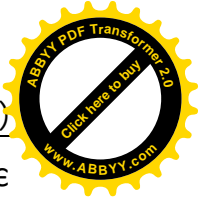
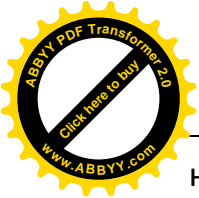
сприйняття і обміну інформацією між моряками з різним культурним та лінгвістичним досвідом: лоцманом і капітаном, офіцером на вахті та береговою станцією або між членами різних екіпажів під час спілкування по УКВ. Згідно зі статистикою Інституту морських досліджень Великобританії, кількість нещасних випадків у морі у результаті неправильної інтерпретації і передачі даних становить 24% (Review of Accidents...2011) і продовжує зростати, що свідчить про актуальність навчання майбутніх судноводіїв користуватися компенсаторними стратегіями спілкування, зокрема перефразуванням.

Аналіз актуальних досліджень. На підставі аналізу сучасних навчальних посібників та підручників з англійської мови для судноводіїв [2; 3; 5] ми констатували відсутність вправ, спрямованих на формування необхідних навичок і розвиток умінь свідомого використання стратегії перефразування у процесі навчання інтерпретації змісту повідомлення як під час усного, так і письмового спілкування, та поодинокі випадки контролю ефективності застосування перифраза під час виконання завдань у рецепції [8; 10]. Невідповідність навчальних посібників сучасним потребам моряків зумовлює необхідність у визначенні систематичного підходу до вправляння майбутніх судноводіїв у застосуванні стратегії перефразування під час розв'язання англомовних ситуацій професійного спілкування.

Мета статті – розробити комплекс вправ за допомогою стратегії «перефразування».

Виклад основного матеріалу. Під комплексом вправ ми розуміємо сукупність вправ в усному і писемному мовленні, спрямованих на автоматизацію конкретних дій або на виконання конкретних завдань процесу засвоєння матеріалу засобами перифраза. Такий підхід до визначення комплексу вправ дає підстави стверджувати, що для оволодіння стратегією перефразування необхідно розробляти і комбінувати вправи як у рецепції, так і у продукції.

Послідовність введення вправ для формування мовної, мовленнєвої і стратегічної компетенцій у читанні й аудіюванні, а також говорінні і письмі визначається методистами за двома основними принципами: «зверху вниз» [5; 9] та принципом інтерактивного навчання [1; 4; 7; 11]. Однак під час розробки комплексу вправ для формування навичок і розвитку мовленнєвих умінь обміну інформацією як у рецепції, так і продукції, ми

надаємо пріоритет принципу інтерактивного навчання, що забезпечує можливість активізувати попередній лінгвістичний та екстралінгвістичний досвід студентів з метою компенсувати незнання нових мовних одиниць та професійних знань.

Згідно із зазначеним принципом, роботу над темою доцільно починати з вправ на антиципацію теми, ідеї або окремих фактів повідомлення, що забезпечує можливість ознайомити студентів зі стратегією перефразування, ефективністю її використання з позиції їхнього власного досвіду та з боку більш досвідчених мовців. Усі інші групи і види вправ спрямовані на поступове формування навичок і розвиток мовленнєвих умінь розв'язувати професійно орієнтовані ситуації спілкування за допомогою зазначеної стратегії. Однак вибору послідовності вправ недостатньо, щоб забезпечити автономність студента, тобто здатність свідомо використовувати стратегію залежно від стилю власної навчальної діяльності та ситуації спілкування.

Автономність студента в оперуванні різними прийомами у складі стратегії перефразування реалізується на основі варіювання трьох типів інструкції до вправ. Кожний тип інструкції забезпечує різний рівень орієнтувальної основи дії і, отже, різний рівень складності завдання. Так, перший тип інструкції спрямований на ознайомлення студентів з прийомами перефразування з метою формування у них власного стилю навчальної діяльності. Дібраний мовний матеріал для вправ, а також завдання для роботи з ним повинні зосереджувати увагу студентів на доцільності оперування різними прийомами перефразування. Однак не слід перемішувати всі прийоми в одній вправі з метою запобігання зайвм труднощам у процесі формування необхідних мовленнєвих навичок, а також навичок використання конкретного прийому у складі стратегії. Другий тип інструкції забезпечує студентів альтернативою щодо вибору виконавчої частини дії, тобто орієнтувальна основа дії у цьому випадку спрямована на аналіз мовного або мовленнєвого матеріалу з метою визначення найбільш ефективного прийому або прийомів у складі стратегії перефразування для виконання поставленого завдання. Третій тип інструкції передбачає максимальну свободу дій студентів щодо вибору орієнтувальної основи дії і, отже, вибору прийому відповідно до

сформованого у них стилю навчальної діяльності. Описані рівні складності вправи забезпечують можливість урахувати рівень сформованості мовної, мовленнєвої і стратегічної компетенцій у майбутніх судноводіїв.

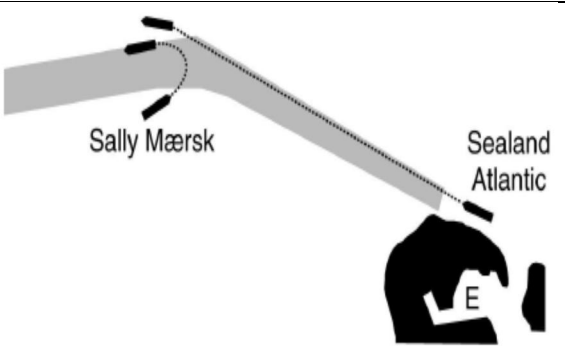
Продемонструємо специфіку розробки комплексу вправ з використанням стратегії «перефразування» у межах теми «Лоції» (Sailing directions). Зазначена тема включає такі підтеми, як «Характеристики вогнів» (Light characteristics) та «Система буїв» (Buoyage system), що дає підґрунтя для розробки двох підкомплексів вправ як з акцентом на формування навичок і розвиток рецептивних умінь, так і з метою формування навичок і розвитку продуктивних умінь.

Topic 1. Light characteristics

Група вправ для підготовки студентів до аудіювання професійно-орієнтованої інформації засобами УКВ.

Приклад 1. Вправа рецептивно-продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Work with your partner. Look at the picture which presents ships' movements in the fairway, and fill in the chart:

	What Colregs must ships follow to avoid collision in the fairway?	What signals must mariners use as aids to navigation?
	?	?

Приклад 2. Вправа рецептивно-продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: You are the First Mate on board Sally Maersk. Listen to the beginning of VHF-conversation between the Captain and the Pilot of your ship and the First Mate of Sealand Atlantic. When the recording stops you should write down what would you say in this situation to solve the problem if there's any. Use direct speech only.

Група вправ на ідентифікацію перифраза під час навчання аудіювання повідомлення.

Приклад 3. Вправа рецептивно-продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Check your ideas with the recording. Listen to the conversation once more and fill in the gaps in the tapescript below. Discuss with your mate: What was the misunderstanding between two ships? How did they overcome it?

	<p>If your partner doesn't understand you, go for the strategy «paraphrase»:</p> <ul style="list-style-type: none"> – use synonym; – use antonym; – use definition; – use another grammar pattern.
---	--

Група вправ для формування лексичних рецептивних і продуктивних навичок інтерпретації світлових характеристик буїв з використанням стратегії «перефразування».

Приклад 4. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з повним керуванням.

Інструкція I типу: How can light signals vary? Listen to the description of light signals and compare them with the examples below. In brackets write the words which mean the same as the words in bold type.

What technique helped you to clarify the message: synonyms or antonyms?

Model: Isophase light has equal duration (the same period) of light and darkness.

Приклад 5. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, з ігровим компонентом, з повним керуванням.

Інструкція I типу: Read the description of light signals again and match them with their pictures. Produce any light signal with the torchlight so that other students could name this light signal and explain their choice.

Model:

			This is an alternating light (AL). It's alternating its colour between green and white light. This light is used in areas where a great caution is needed.
--	---	--	--

Приклад 6. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, з ігровим компонентом, з повним керуванням.

Інструкція I типу: Step 1. Choose the best explanation to the light characteristics below. In each line you may choose 1 or 2 letters (A, B, or C).

Model: 1. Exceed means...

A: opposite to «less than»; B: more than; C: smaller amount or number

Step 2. Work in groups. Listen to the light characteristics spoken at random and explain them as quickly as you can. The group who can manage more words will win. Which technique did you prefer: synonyms, antonyms or definitions?

Приклад 7. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з повним керуванням.

Інструкція I типу: Replace the words in bold type with their equivalents from ex. 4 so that the idea was the same. Which of the following techniques helped you to simplify the information: a) synonyms or b) antonyms or c) definitions?

1. The light period is equal to 5 flashes every 6 seconds. – The light period is equal to 5 flashes

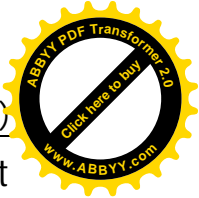
2. The frequency of light isn't more than 60 times per minute. – The frequency of light doesn't 60 times per minute.

З метою формування і вдосконалення лексичних навичок читання й аудіювання за допомогою стратегії «перефразування» студентам можна запропонувати також ігри на зразок «Black cat», «Bingo», «Tick-Toe» тощо.

Група вправ для підготовки студентів до навчання читання морських карт з використанням стратегії «перефразування».

Приклад 8. Вправа рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з частковим керуванням.

Інструкція II типу: Work with your partner. Read the light characteristics from the chart and let your partner agree or disagree with you without repetition.

You may use similar words to stress on positive idea. You may use not with words of opposite meaning to contrast ideas. What paraphrasing technique did your partner apply?

Model: Fl.R. 4s 21m 12 M

S1: I see a red flashing light, with 1 flash per 4 seconds. The elevation is 21 meters. The nominal range is 12 Miles.

S2: I confirm. It is a red flashing light with 1 flash every 4 seconds and the height of 21 meters. The visibility is not more than 12 Miles.

Група вправ для навчання читання світлових характеристик та їх значення на морській карті.

Приклад 9. Вправа рецептивно-репродуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Instruction III: Study the chart from ex. 8 and tick which statement is True or False. Correct the false ones.

Model: 1. Shallow waters are marked by green and red light signals T F

Topic 2. Buoyage system

Група вправ для навчання говоріння на рівні мікромонологу.

Приклад 1. Вправа продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Work with your partner. Tick the light-buoys which you have seen before in the harbor area and comment on their functions and light signals. If you agree with other students repeat their idea but in different words. If you don't agree, give your argument.

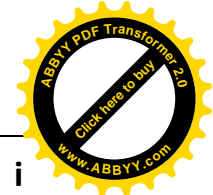
Група вправ для розвитку вмінь читання науково-популярної інформації про систему буїв.

Приклад 2. Вправа рецептивно-репродуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: How do light-buoys work? Scan the article about light-buoys and fill in one of the lines in the chart below. You may simplify your notes by using synonyms or antonyms to the words in bold type.

Model:

Name of the buoy	Function	Color	Shape	Chart symbol	Topmark	Light signal	Nominal range
?	?	?	?	?	?	?	?

Група вправ для формування лексичних навичок письма і говоріння.

Приклад 3. Вправа рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з частковим керуванням.

Інструкція II типу: Collaborate with other students who work over the same type of light-buoys. Interview them upon the missing facts about lights-buoys and complete the chart in ex 2. Explain the new words using synonyms or antonyms, if your group-mates need it. Report on the technique which worked best in your group.

Model: S1: What is the top mark of the North cardinal buoy?

S2: These are two cones pointing upwards.

S3: What does «cone» mean?

S2: It's a mark which looks like a pyramid.

З метою вдосконалення навичок оперувати новою термінологією за допомогою стратегії «перефразування» рекомендуємо використовувати ігри на зразок «Crosses and Naughts», або настільні ігри, зокрема «Snake board».

Група вправ для формування граматичних навичок коректури лоцій і морських карт.

Приклад 4. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з повним керуванням.

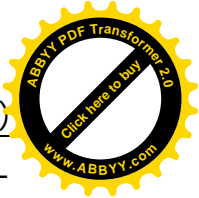
Інструкція I типу: Match the steps of correction to sailing directions in column A with those in column B which mean the same. Discuss with your partner what makes them similar / different.

Model: Temporary corrections of charts were made in pencil. (Past Simple Passive) – Mariners made temporary corrections of charts in pencil (Pastt Simple Active).

Приклад 5. Вправа рецептивно-репродуктивна, некомунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з частковим керуванням.

Інструкція I типу: Read the notes about passage planning in the area Thames Estuary and change them into a report using Past Simple Passive.

What paraphrasing technique did you use: synonyms or another grammar pattern?

Приклад 6. Вправа рецептивно-репродуктивна, умовно-комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з повним керуванням.

Інструкція II типу: Work in teams. Read «Notices to Mariners» and make corrections on the chart 1975 (Thames Estuary). Report about them using different grammar pattern or synonyms to help you. The winner is the team with least number of repetitions.

Група вправ для навчання письма і говоріння на рівні монологу.

Приклад 7. Вправа репродуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, без ігрового компонента, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Work in groups. Study the notes about the ship's movements according to Sailing Directions in the area of San Pedro Bay. There's one mistake in each sentence. Find and correct it. Mark WW for wrong word, WG for wrong grammar pattern.

What paraphrasing technique did you use to correct the message?

Група вправ для навчання говоріння на рівні діалогу.

Приклад 8. Вправа рецептивно-продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, з ігровим компонентом, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Work with your partner. Study 4 VHF-conversations below which present situations of ship's navigation. Discuss the reasons of misinterpretation and complete each conversation using an appropriate paraphrasing technique. Role-play your conversation so that other students could check your solution.

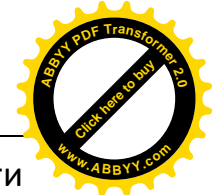
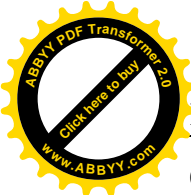
Приклад 9. Вправа продуктивна, комунікативна, професійно орієнтована, з ігровим компонентом, з мінімальним керуванням.

Інструкція III типу: Role-play the conversation upon the procedure of chart correction between the Chief Officer and a cadet.

Card A: The cadet has his first training with charts, and is unaware of special terms. He must ask for clarification of light-buoys and their characteristics.

Card B: The Chief must explain what books to consult with and how to read and correct charts. Use paraphrasing techniques whenever necessary.

Висновки. Таким чином, проілюстрований нами комплекс вправ дає підстави стверджувати, що стратегія перефразування може бути успішно впроваджена у навчальний процес з метою розвитку у майбутніх

судноводіїв умінь і навичок правильно інтерпретувати та передавати інформацією як під час особистого контакту, так і між судами й берегом засобами УКВ.

Перспективою подальшого дослідження є розробка комплексів вправ для навчання студентів оперувати іншими компенсаторними стратегіями для зниження ризику нещасних випадків у морі внаслідок людського фактора.

ЛІТЕРАТУРА

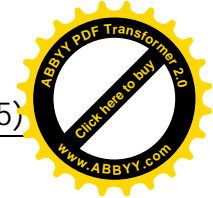
1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ : [монографія] / Г. В. Барабанова. – К. : Фірма «ІНКОС», 2005. – 315 с.
2. Ивасюк Н. О. Advanced English for Navigators / Н. О. Ивасюк. – Одесса : Феникс, 2004. – 224 с.
3. Тарнопольський О. Б. Успішні презентації : посіб. [для навчання ділових презентацій англійською мовою студентів економічних спеціальностей] / О. Б. Тарнопольський, Ю. С. Авсюкевич. – К. : Ленівіт, 2007. – 136 с.
4. Белая Ю. Anglomar Study English : [учеб. пособ.для моряков] / Ю. Белая. – Соликамск : ОГУП «Соликамская типография», 2002. – 369 с.
5. Anglomar study English : [учеб. пособ. для моряков]. – Соликамск : ОГУП «Соликамская типография», 1995. – 369 с
6. Cooperative language learning : a teacher's resource book / [edit. C. Kessler]. – New Jersey : Prentice Hall Inc., 1992. – 257 p.
7. Garnham A. Psychological processes and understanding / A. Garnham // Language and Understanding. – Oxford, N.Y., 1995. – 2-nd impression. – P. 99–114.
8. Grice T. English for Mariners. A two-level course book / T. Grice. – Münster : LdV – Project LCCTV, 2009. – 176 p.
9. Macaro E. Learning strategies in foreign and second language classrooms / E. Macaro. – London, N. Y. : CONTINUUM, 2001. – 282 p.
10. MarEng Learning Tool [programmed materials] / [L. Biese, W. Dullaert, W. Winkelmans etc. – 2007. – 500 Mb. – Resources access : http://mareng.utu.fi/download/MA1_full.exe, 2007.
11. Nunan D. Discourse Analysis / D. Nunan. – London : Penguin English, 1993. – 134 p.

РЕЗЮМЕ

Ю. В. Петровская. Упражнения для формирования англоязычной коммуникативной компетенции у будущих судоводителей с использованием стратегии перефразирования.

В статье раскрывается необходимость обучения будущих судоводителей правильно интерпретировать информацию, используя стратегию перефразирования во время работы с морскими публикациями, личного контакта с членами экипажа или разговора по УКВ радио. Целесообразность обучения студентов сознательно применять стратегию перефразирования была продемонстрирована на основе комплекса упражнений в устной и письменной речи.

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, стратегия перефразирования, комплекс упражнений, специальность «Судовождение».

SUMMARY

Y. Petrovska. Tasks for developing deck officer's communicative competence in english language with the help of paraphrase.

The article reveals the importance of teaching future deck officers to interpret the information applying the strategy «paraphrase» while reading marine publications or transmitting data face-to-face or by VHF radio from ship to ship or from ship to shore station. In order to prove successful strategy training the complex of tasks was elaborated in oral and written speech.

Key words: communicative competence, strategy paraphrase, complex of tasks, Navigation department.